

Fokwaarde levensduur of aanhoudingspercentages?

Veel veehouders willen graag koeien fokken die lang mee kunnen gaan. Maar welk getal gebruik je daar het best voor: de fokwaarde levensduur of de aanhoudingspercentages?

De fokwaarde levensduur is een maat voor hoeveel dagen de dochters van een stier langer of korter zullen blijven lopen op een bedrijf. De fokwaarde is een voorspelling voor de toekomst en houdt rekening met versturende invloeden.

De aanhoudingspercentages geven aan hoeveel dochters van een stier daadwerkelijk een bepaalde periode hebben overleefd. De aanhoudingspercentages zijn ongecorrigeerde gemiddelden van de gerealiseerde prestaties. Hiermee kun je geen voorspelling voor de toekomst maken.

Veel koeien afgevoerd door fosfaatwetgeving

Voor de fokkerij is het van belang om naar fokwaarden te kijken, maar er is vanuit de sector ook veel belangstelling voor aanhoudingspercentages. Laten we eens kijken naar een paar voorbeelden van het fluctueren van aanhoudingspercentages. Door de wetgeving rondom fosfaatproductie zijn in 2017 de managementomstandigheden vrij acuut veranderd. Veel melkveehouders moesten meer

koeien gedwongen afvoeren dan normaal gesproken. In tabel 1 zijn de aanhoudingspercentages voor de koeien die gekalfd hebben in 2014 tot en met 2020 weergegeven per 12 maanden overleving en de gerealiseerde levensduur over 72 maanden. Voor de dieren die hebben gekalfd in 2014 en 2015, zien we dat de aanhoudingspercentages vrijwel hetzelfde zijn. De gerealiseerde levensduur van deze dieren is ongeveer 1.130 dagen. Voor 2016 tot en met 2018 zien we dat in alle leeftijdscategorieën meer dieren zijn afgevoerd ten opzichte van de voorgaande jaren. De aanhoudingspercentages zijn in de meeste categorieën 4 tot 7 procent lager. Dit zorgt ervoor dat de gerealiseerde levensduur is gedaald met 100 dagen naar 1.030 dagen voor koeien gekalfd in 2017.

Dit komt ook goed overeen met de waargenomen daling van de afvoerleeftijd van stamboekkoeien in de CRV-jaarstatistieken voor [Nederland](#).

In [Vlaanderen](#) is de levensduur minder gedaald, omdat daar geen generieke maatregel van kracht

gekalfd in	% aangehouden tot						levensduur (dgn.)
	12 mnd.	24 mnd.	36 mnd.	48 mnd.	60 mnd.	72 mnd.	
2014	90	76	60	42	27	16	1.133
2015	89	76	59	42	27	15	1.128
2016	86	72	56	39	25	14	1.063
2017	86	70	53	37	23	13	1.030
2018	89	73	55	39	25	14	1.073
2019	91	76	58	40	26	16	1.121
2020	91	77	60	42	27	16	1.147

Tabel 1. Aanhoudingspercentages op 12, 24, 36, 48, 60 en 72 maanden en levensduur tot en met 72 maanden (in dagen) voor dieren gekalfd in 2014-2021.

was om koeien af te voeren.

Sinds 2017 is de levensduur weer aan het stijgen. Inmiddels zijn de aanhoudingspercentages weer terug op het niveau van vóór de fosfaatreductie-regeling of zijn hoger. De gerealiseerde levensduur ligt daarmee zelfs op een hoger niveau en was 1.147 dagen in 2020.

Veranderde aanhoudingspercentages

Door wetgeving is in 2016 tot en met 2018 de gemiddelde afvoerleeftijd van de koeien dus gedaald. Maar dit heeft ook direct gevolgen voor de aanhoudingspercentages van stieren. De aanhoudingspercentages van stieren die in deze jaren dochters aan de melk hadden, zijn lager ten opzichte van eerdere en latere jaren. Bij oude stieren (waarvan nagenoeg alle dochters afgevoerd

zijn) zijn de aanhoudingspercentages daarentegen niet veranderd. Is het dan wel eerlijk om stieren te vergelijken op basis van aanhoudingspercentages? De stier zelf is niet veranderd, en ook de koeien niet, maar wél de managementomstandigheden. In de fokwaardeschatting wordt juist rekening gehouden met versturende invloeden, zoals jaar en seizoen van eerste keer afkalven, lactatiestadium, leeftijd bij eerste afkalving en of de koeien op een bedrijf staan met een jonge of oude veestapel. Daarmee is het mogelijk om stieren op basis van de fokwaarde te vergelijken over de tijd heen, maar ook over bedrijven heen.

Aanhoudingspercentages op stierniveau

Laten we er een stier met veel dochters als voorbeeld bij pakken om te zien hoe de aanhoudings-

Tabel 2. Aanhoudingspercentages op 12, 24, 36, 48 en 60 maanden na eerste afkalving voor Delta Atlantic per kalfjaar als vaars.

kalfjaar vaarzen	aantal dochters	% aangehouden tot				
		12 mnd.	24 mnd.	36 mnd.	48 mnd.	60 mnd.
2012	149	95	85	74	56	38
2013	905	92	83	64	45	28
2014	3.760	93	82	63	44	31
2015	3.997	92	76	59	43	30
2016	15.190	88	75	60	45	30
2017	17.176	88	76	62	45	—
2018	12.861	90	79	64	—	—
2019	8.751	92	79	—	—	—
2020	5.191	91	—	—	—	—

percentages ook op stierniveau veranderen. Delta Atlantic is een van de meest gebruikte stieren van de afgelopen jaren en heeft inmiddels ruim 70 duizend dochters aan de melk, waarvan een aanzienlijk deel in de jaren van de fosfaatreductie aan de melk zijn gekomen. De eerste Atlanticdochters hebben in 2012 voor het eerst gekalfd en de dochters met de eerste afkalving vóór 2017 konden inmiddels 60 maanden productief zijn.

In tabel 2 zien we dat de aanhoudingspercentages dalen, voor de aanhouding op 12 maanden van 92 naar 88% in 2016 en 2017, voor 24 maanden van 82 naar 75% in 2016, en voor 36 maanden van 63 naar 59% in 2015. De laagste waarden komen overeen met de periode dat de koeien productief waren én dat de extra afvoer voor fosfaatreductie plaatsvond. Stel dat de verschillende kalfjaren identieke broers van Atlantic voorstellen, dan zullen de fokwaarden nagenoeg hetzelfde zijn, maar de aanhoudingspercentages verschillen nogal. De fokwaarden zullen vergelijkbaar zijn, omdat rekening wordt gehouden met versturende invloeden, zoals in dit geval extra afvoer van dieren die in een

specifieke periode heeft plaatsgevonden.

Voor Delta Atlantic is dus duidelijk zichtbaar dat de aanhoudingspercentages veranderen per kalfjaar van de vaarzen. In de fokwaardeschatting wordt rekening gehouden met dergelijke grote, maar ook minder grote versturende invloeden. Eveneens wordt er rekening mee gehouden of een koe op een bedrijf staat met veel afvoer of juist weinig afvoer. Om stieren op een eerlijke manier met elkaar te vergelijken is het daarom beter om naar de fokwaarde te kijken.

Conclusie

Door managementomstandigheden kunnen aanhoudingspercentages fluctueren. Die fluctuaties zijn groot bij ingrijpende veranderingen, zoals door de extra afvoer vanwege het fosfaatreductieplan. De fokwaarde levensduur houdt rekening met dergelijke omstandigheden. De fokwaarde levensduur is een voorspelling van de prestaties van volgende generaties, terwijl met aanhoudingspercentages alleen wordt teruggekeken.